

Eren els jueus; els jueus de Castelló, que sots la pena de 500 sous venien obligats a portar un distintiu o signe, nomenat per ells «catrum», segons ens diuen documents del 1402. Establerts en la vila en data no coneguda, tenien en ella, a les acaballes del segle XIII, una comunitat perfectament organitzada, juntament amb els que habitaven els altres pobles del comtat.

Ocuparen un barri en la part E de la vila, o sigui on hi ha avui els carrers de la Llana, del Calabró, de la Muralla i dels Jueus, nom que ja tenien en aquells reculats temps. De la seva comunitat i govern en deien «Aljama», i «Colectia» al districte de l'Empordà dintre del qual regien a tots els de llur raça, amb costums i lleis hebraïques o jueves. Aquesta gent «negociant i treballadora que coneixia tots els mitjans per a fer diners» vingueren en gran nombre a l'Empordà, augmentant ràpidament; però això mateix i sobretot la diversitat religiosa els portà la desgràcia primer, la impopularitat després i per fi l'expulsió i ruïna.

Va ésser a l'any 1325 que els jueus castellanins es veieren potser per primera vegada amb l'ordre terminant de que canviessin la indumentària que fins llavors havien portat. Però com que era el Bisbe de Girona qui els ho manava, ells pogueren demostrar que com tots els hebreus depenien en el comtat d'Empúries directament del comte, com en altres llocs depenien del rei.

Homes, cases i objectes estaven sots la custòdia del comte, i així fou excusada l'ordre del senyor Bisbe, per no tenir poders sobre d'ells. El notari Jonquer de Castelló, i Jaffia Ravayla, Astruch, Bondia, Jaffacha Salandini, de secretaris, defensaven a l'«Aljama» en aquest plet.

Després de molts anys d'existència, anà perdent el barri jueu castellaní la seva importància, per la qual causa menudajaven les instàncies al rei D. Martí que acabava d'apoderar-se del comtat. Pretenien els cònsuls que dos prohoms examinessin cada any la veritat i justícia moltes voltes dubtosa dels deutes; i en canvi els miserables jueus exposaven incessantment que els de l'«Aljama» eren tan disminuïts en nombre de

PERGAMÍ

(Continuarà)